

nega boritelja za nove tire, za novi, boljši cilj!

„Slava mu, ker je nas kmete ljubil!“ To geslo smo natisnili tudi pod našo podobico v začetku našega lista.

Radi tega smo v gornjih vrsticah hoteli dokazati, da je ljudstvo bilo vedno na strani tega velikega vladarja, dokaz, da so ga vedno kmetje ljubili, je toraj nepotreben, saj so bili ravno ti najbolj tep-tani od celega ljudstva, saj je zares ta presvitli vladar ljubil izmed vseh svojih podložnikov kmeta najbolj!

Pač v vsaki gorski koči je znan resničen zgodovinski dogodek, da je iztopil nekoč ta veliki knez iz svoje kočije, kako je prijel za plug in pomagal vrezati kmetu par brazd. Že to dejstvo je pokazalo njegovo ljubezen do kmeta, a bilo pa je samo podoba one prave ljubezni za kmeta, katera je napolnjevala blago srce tega kneza.

Sužniki so bili kmetje, do njegovega časa, tep-tani še hujše, kakor živina, cesar Jožef II. pa je stopil pred tedajne mogočnejše v sveti svoji jezi in je rekel prvič tiste besede velikega pomena: „Gospodje, tudi kmet je človek!“

In kdo so pa vendar bili ti gospodje? Grajščaki, mogočnejši, so bili, bili pa so to tudi sedajni največji sovražniki kmeta — **klerikalci**. „Slava Ti, ki si nas kmete ljubil, slava Ti, kateri si nas prvi začel braniti hudega peklenskega zmaja, klerikalizma, slava Ti cesar Jožef II!“

Ali morda ni res? Ali niso bili največji sovražniki cesarja Jožefa II. klerikalci tedajni duhovniki in cerkveni velikaši?

Ljudstvo, kmeta so tlačili, izsrkali mu, kakor pijavke zadnjo kapljo krvi, za te izguljene milijone pa so tako živeli po svojih samostanih (klostirih), da je bil cesar Jožef II. primoran jih izgnati iz njihovih bivališč, da je bil primoran te bivališča —

Skušnjava.

Dolgo let je že preteklo, od onega časa, ko smo imeli v nasi vasi misijon. Bil sem tedaj sicer prav mlad deček, a vendar še se prav dobro spominjam na nekatere pridige. Pa tudi niso bile karsibodi! Pater Krišpinus bičal je s svojim močnim glasom in z debelimi rokami naše pregrehe, da se je kar cela cerkev tresla, slikal je nam peklenški ogenj tako živo, da nam je vkljub hudemu mrazu vroče postajalo, ter nam popisal hudiča, veste pravega vraga z rogovi, dolgim repom in s parklji, tako natanko, da so se naše jezične tercijalke začele od straha glasno jokati. Drugi misijonar, stari pater Felicijan, je pridigoval ravno nasprotno. On ni gromel in razbijal na prižnici in tudi ni strašil s peklenščaki, ampak z milim glasom nas je očetovsko opominjal, naj krenemo na pravo pot in nam dajal dobre svete, kako naj živimo, da ne bomo pogubljeni. Posebno je zabičeval, da se moramo skrbno izogibati vsake, tudi najmanjše skušnjave. Da bi dokazal, kako lahko človek greši, pripovedoval nam je sledečo pripovedko:

V starih časih, ko še ni bilo toliko hudobije na svetu, kakor dandanes, v onih srečnih časih, ko je vsemogočni stvarnik krepostnim ljudem še plačeval njihove lepe čednosti s čudnim močmi, živel je v jutrovej deželi nek človek, ki ni na-

zapreti! To je zgodovinska resnica, katere ne more nihče potreti, zgodovinska žalostna resnica, zapisana za veke!

In ravno te pijavke kmečkega stana so bile, katere so prisilile tega blagega moža, da je moral sam preklicati marsikatero svojih prevažnih naredb, te pijavke so ugonobile po njegovi smrti njegove prekrasne misli in ideje!

A ni se jim posrečilo jih popolnoma ugonobiti, ne! Videli smo iz gornjih vrst, da so v dušah ljudstva, v dušah kmetov pognale kali, in dandanes vidimo, da poganjajo te kali prostosti, te kali slobodne misli, prelepe, prekrasne bilke, iz katerih se bode prej ali slej razvilo bogato klasje!

Slava Ti, cesar, ki si nas kmete ljubil, slava Ti cesar Jožef II. ki si že pred več kakor 100 leti spoznal največjega sovražnika kmetov — klerikalizem. Tvoje kosti že morda davno trohnijo, a duh Tvoj pa veje med nami, duh prostosti, kateri je želel samo blagor ljudstvu in kmetu, prekrasen duh — neumrljivi duh!

Našim naročnikom.

Drevo, katero vsadiš, dragi kmet, ne more vzrasti na enkrat toliko, da bi bilo večje, kakor drevje, katero že raste več let. Naš list smo kolikor mogoče povekšali, toda na enkrat se vse ne da, ker nočemo in ne smemo delati dolgov! Naročnino smo morali povikšati za 40 krajcarjev na leto in prepričani smo, da bomo za to malo svoto gotovo ustregli željam naših bralcev še v večji meri, kakor do sedaj. Jako nas je veselilo, da so nam poslali malone vsi naši stari naročniki tudi svoje pristojbine, da, celo nekateri še več, kakor jim je bilo treba. To je pač dokaz, da so zares prepričani, da se jim ne zdi 1 goldinar, katerega plača naročnik za naš list, preveč. Vse tiste cenjene naročnike, kateri nam še dolgujejo naročnino, prosimo, naj nam jo pošljejo še v teku meseca januarja. Ako bomo imeli denar v rokah,

pravil v celem svojem življenju še nobenega greha. Vse ga je zato častilo kot svetnika, in neskončno usmiljeni Bog mu je dal za njegove zasluge zmožnost, da je duhove videl in njihova dela razumel. Nekega velikega praznika je med službo božjo klečal pred oltarjem in iskreno molil. Dolgo je molil svojega milostljivega Boga, potem pa je jenjal. Na strani oltarja je namreč zagledal hudiča. Stal je na stolu in držal v jedni roki svinčnik, v drugi pa kos pergamenta, to je kos zelo močnega papirja iz oslovske kože. S svojimi ognjenimi očmi je pazljivo gledal na množico ljudi, ki je bila v cerkvi. Kadar je kdo izpregovoril kako besedico, ali se smejal, ali zijal okrog, ali imel posvetne in morda — Bog nas varuj, — še celo pregrešne misli, ga je takoj zapisal. Hitro je bil papir na obeh straneh poln. Toda vrag si je znal pomagati: vtaknil je pergament med zobe in ga nategoval. Nekaj časa je nategovanje še slo, a potem je postalo zmiraj težavnejše, in satan se je od hudega dela začel potiti, da je kar teklo od njega. Na veliko njegovo nesrečo začeli so fantje in dekleta pokasljavati in se od strani gledati. Da bi dobil za te nove grešnike zadosti prostora, nategnil je pergament s vso močjo. Pa gromska potica, papir se naenkrat pretrga in hudobec udari s svojo glavo po zidu, da je močno zabučalo in da je svoj dolgi go-reči jezik kar pol klaftre daleč iz gobca pomolel. Našemu po-božnemu možu se je vragova nesreča neizrečeno dopadla. Po-

potem šele seveda nam je mogoče, naš list v taki obliki izdajati, kakor to želimo. Gotovo pa nam bode vsaki priznal, da se ne moremo nikakor spuščati v dolgove, kakor se to godi pri klerikalnih časopisih, kateri imajo dovolj „botrov“ v dolgis črnih suknjah, ki jim, ako že vse poka, nazadnje vendar poplačajo dolgove. Vsaki naročnik lahko pride k nam in se lahko pri nas na lastne oči prepriča, da število naših vrlih naročnikov vsaki dan raste! Na bedarije, katere piše „Fihpos“ in njegov oče, se od sihmal ne bomo niti ne ozirali več, temveč izdajali bomo naš list po našem dosedanjem geslu: „Med špodnještajerskega kmeta mora priti luč, njegove klerikalne verige se morajo raztrgati, odstraniti se mora sovraštvo med dvema narodoma, katera morata živeti po božji naključbi skupaj! Slovenec in Nemec sta odvisna eden od drugega, ker eden drugega živi! Še bolj, kakor do sedaj, bomo gledali klerikalnim komijem na prste, še bolj, kakor do sedaj, preganjali klerikalne konzume, ker vemo, da so samo kmetu v pogubo. Zadnji čas nas je o tem dovolj prepričal, saj vidimo, da poka skoraj v vsakem klerikalnem konzumu. Vsaki teden zabrede ta ali oni v konkurz. Plačujejo pa samo kmetje! Ako pa vas kmetje, hočemo teh plačil rešiti, ako hočemo zabraniti, da vas ne bode ta druhal goljufala, je to gotovo v vaš, a ne v naš prid, ker vas zagotovimo, da mi od našega podjetja nismo imeli nikdar niti krajcarja dobička, pač pa vi!

Zagotovimo pa vas tudi, da nas ne bodejo nikdar ne kancelni, ne spovednice, ne misijoni — tudi ne tisti hudiči, h katerim nas pošiljajo nekateri gospodje kaplani, ugonobili ker čisti naš namen, dobro našo voljo je spoznalo že dovolj naše ljudstvo, spoznali so jo dovolj naši kmetje, katerim je pošten, priden in delaven trgovec gotovo stokrat ljubši, kakor pa komij v dolgi črni suknji, kakor pa konzum, katerega nadzoruje navadno „gospodična“ z farovža, konzum, kateri danes ali jutri zabrede v tako velikansko

zabil je, da je na svetem kraju in nasmejal se je. Hudi duh je to zapazil in ga ročno zapisal, in tako je imel prvi greh na svoji vesti.

Pri tej pridigi sem se tudi jaz nasmejal. Če me je vrag zapisal, še ne vem in se ga zaradi tega ne bojim preveč, ker mi je dobro znano, da bode moral peklenščak moj mali greh izbrisati, da dobi dovolj prostora, kamor bode zaznamoval laži, obrekovanja, hujskanje in gnusobe premnogih sovražnikov »Štajerca«.

Naš župan.

Brrrr! Kar strese me, če se spomnim, kako pasje življenje živimo v Zagorju: brat je jezen na brata, sosed ne pogleda soseda, žene se hudujejo nad zakonci, otroke ščuvajo (šuntajo) nad lastne starše, nekdanje splošno spoštovane može psujejo za brezverne liberalce in nemčurje, a druge zopet imenujejo farovške podrepnike; Okrajni sodnik, ki je nekdanje hvalil Zagorčane kot najbolj mirne in najpoštenjše ljudi na svetu, jezi se zdaj skoraj vsaki teden zaradi zagorskih prepirljivcev, in sosed našega kraja se neizrečeno čudijo, kako je mogel postati iz naše tihe soseske pravcati pekel.

blato, da ga drugi ne more nihče rešiti, kakor — kmečki žep!

Našim dopisnikom se prav iz srca zahvalujemo za njih sodelovanje in jih prosimo, naj nam pomagajo še naprej! Dolžnost vsakega napredno mislečega človeka je, da pomaga svojemu sobratu, naj si bode Nemec ali Slovenec! Naprednjaki, držimo skupaj in sovraštvo med narodoma bode poginilo z njegovim povzročiteljem, s klerikalizmom vred!

Uredništvo in upravnštvo „Štajerca“.

Našim kmetom.

„Kmečki stan, srečen stan“! Ali morda ni res? Kmet, kateri je opravil svojo težko delo, kateri je poplačal svoje dandanes malone zares prevelika plačila, je — srečen!

Toda ne smete me krivo razumeti, tudi jaz vem, da je ravno ta stan najbolj težaven stan; a dragi kmetje, vedite, da so marsikateri drugi stanovi še težji! Stari Rimljan je izustil pomenljive besede: „Srečen, kdor je med kmeti!“ Ali morda ni res? Dragi gospodar, ti si sam svoj gospod v tvoji hiši, nihče te ne more in te tudi ne sme strahovati. Draga gospodinja, ti si kakor mala kneginja na tvojem domu! Delati pa mora človek povsod, ker je zato ustvarjen.

Seveda, kmečki stan ni srečen stan, ako se sliši že zarano v jutro, ko je prvokrat petelin zapel, preklinjanje gospodarjevo, ker je hlapec malo zadremal. Dragi mi gospodar, v tem slučaju ne pomaga kletvica nič! Idi, pa zbudi hlapca, a pri tem pa molči! Pazi drugo jutro, ako ti bode zopet zaspal. Zbudi ga drugo jutro zopet in mu pri tem mirno reči, da mora sam vstajati, ker dobi zato plačilo. Pazi še tretje jutro; ako zopet ni vstal, potem mu pa povej, da hočeš imeti takega hlapca, kateri v jutro vstaja, in ker on, kakor se vidi, tega ne more storiti, naj si poišče takega gospodarja, kateri ga bode pustil spati do poldneva. Ako hlapec potem še četrto jutro

Da, da, pred par leti je bilo pri nas popolnoma drugače. Živelimo v bratovski ljubezni ter pomagali eden drugemu. Ako pa je nastal kje majhen razpor, poravnali smo ga z lepim. Zato nas je bil zelo vesel belolasi, dobri župnik, ki uživa sedaj že večno plačilo pred božjim prestolom.

Poprej so se pri nas vršile vse volitve brez hrupa in sovraštva, kajti bila je v naši občini že od nekdaj navada, da smo volili le najpametnejše in najdelavnejše može.

Prebiralimo različne liste in si jih sposojevali med seboj. In ko si ti, korenjaški »Štajerc« zagledal luč sveta, smo tudi po tebi pridno segali.

Čeravno smo mnogo čitali, vendar nismo nikoli slišali od svojega dušnega pastirja, tudi naš učitelj ni nikdar rekel: »Pustite ta časopis, on je nemčurski!« Še celo zelo dopadlo je vrlima gospodoma naše veselje do knjig in časopisov, češ: z mnogim branjem si ljudstvo bistri razum in blaži srce.

Žalibog je prišla za toplim solncem, ki nas je gredo z žarki krščanske ljubezni, huda mrzla burja.

Bridka smrt nam je vzela priljubljenega župnika, očeta sirot in tolažnika žalostnih.

Ko smo odnesli njegove zemeljske ostanke iz farovža, prišlo mi je nehote na misel, da nesemo ljubezen, katero nam